SEN

GRUPA EDUKACYJNA

EDUKACJA Z PASJĄ

tworzona przez ludzi z pasją.

Dla nas naprawdę najważniejszy jest **uczeń**

„Szczęśliwi uczniowie, uczeni przez szczęśliwych nauczycieli, wspieranych przez szczęśliwych rodziców, prowadzonych przez szczęśliwy nadzór, a do tego szczęścia potrzeba tylko szczerości, wolności, wiedzy i mądrości.

Proste?
Oczywiście, że tak, bo życie jest piękne i proste."

Tomasz Jankowski

SPÓJNE, EFEKTYWNE, NOWATORSKIE NAUCZANIE DZIECI POLONIJNYCH - PROGRAM EDUKACYJNY

NAUKA PRZEZ ZABAWĘ. JAK AKTYWNIE PRACOWAĆ Z DZIEĆMI?

SPÓJNE, EFEKTYWNE, NOWATORSKIE NAUCZANIE DZIECI POLONIJNYCH
- PROGRAM EDUKACYJNY

LUCYNA BZOWSKA

nauczycielka
trenerka PSPiA KLANZA
autorka programów
i publikacji

ALINA GODLEWSKA

nauczycielka
specjalistka SSNC
autorka Programu
Edukacyjnego SEN

ELŻBIETA ŁAWCZYS

doktor językoznastwa
logopeda
autorka wielu
publikacji

ANETA ZAWACKA-UVEGES

nauczycielka
specjalistka SSNC
autorka Programu
Edukacyjnego SEN

AUTORSKI PROGRAM

S

E

N

SPÓJNE

EFEKTYWNE

NOWATORSKIE

NAUCZANIE DZIECI POLONIJNYCH

Program Edukacyjny SEN

- specyfika szkoły polonijnej
- sytuacja dwujęzyczności
- programowanie systemu języka polskiego
- symultaniczno-sekwencyjna nauka czytania
- metody aktywizujące
- ocenianie kształtujące

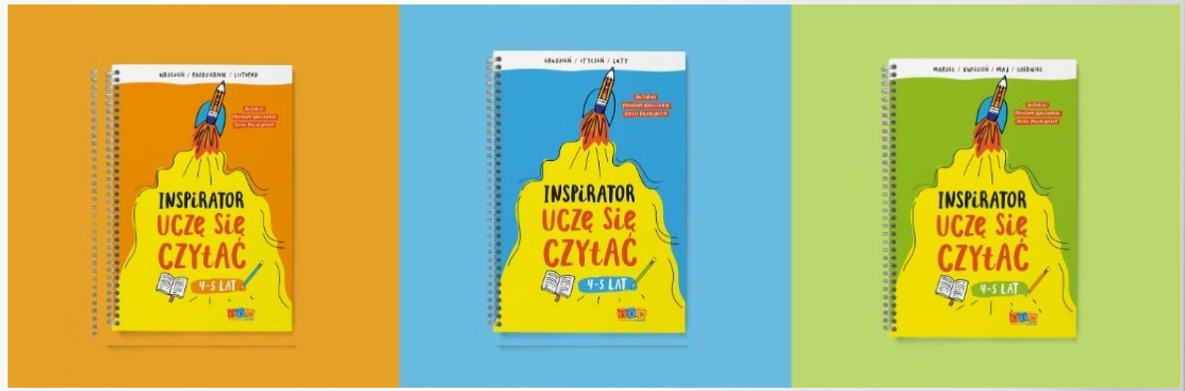

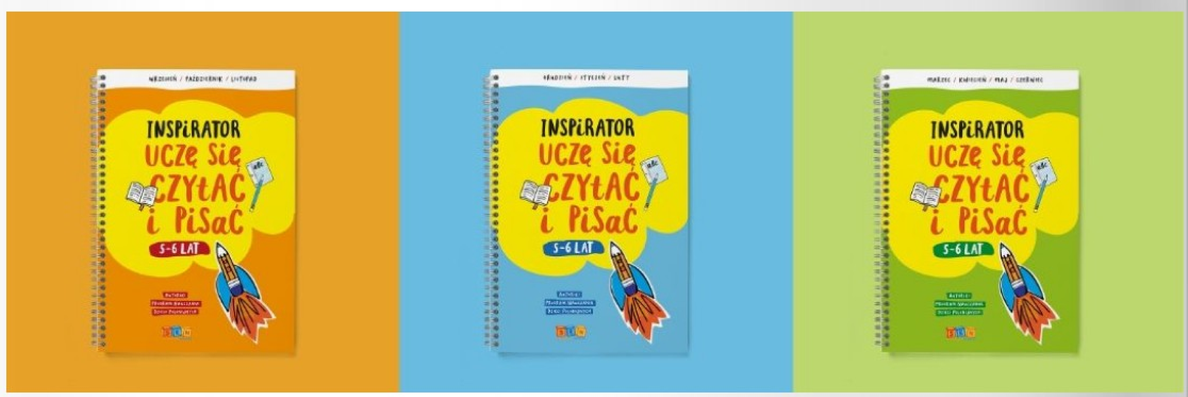

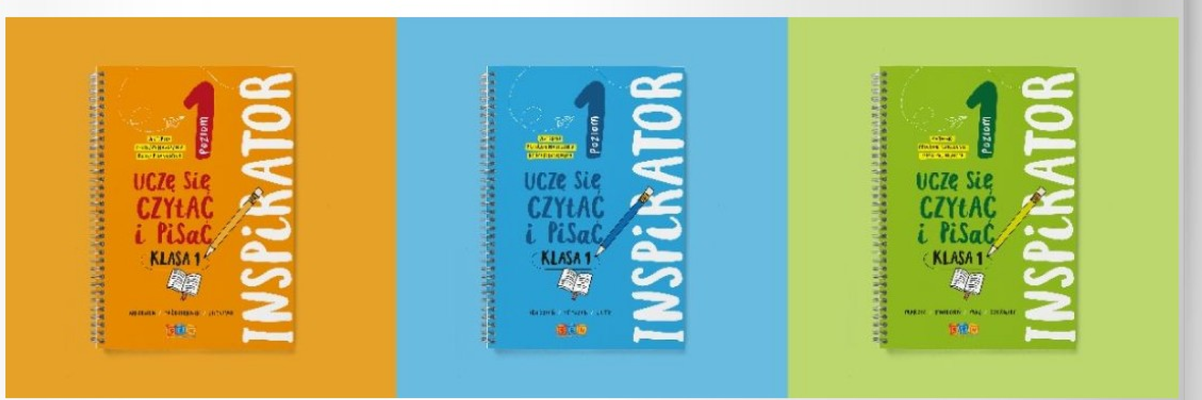

INSPIRATORY

Przedszkole (dzieci 4–5 lat)

W PRZYGOTOWANIU!

Klasa 0 (dzieci 5–6 lat)

W PRZYGOTOWANIU!

Klasa 1 – poziom 1

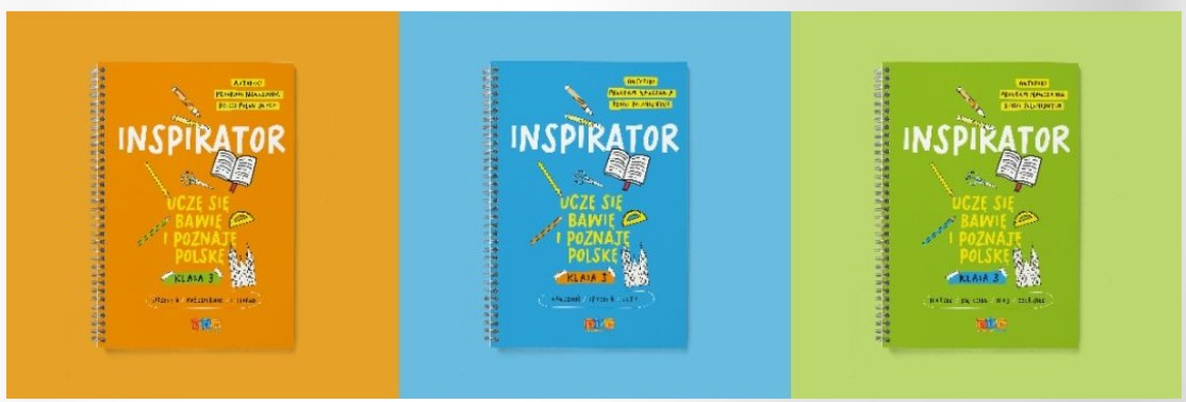

INSPIRATORY

Klasa 1 – poziom 2

Klasa 2

Klasa 3

WRZESIEŃ 3

WŚRÓD KOLEŻANEK I KOLEGÓW

Zajęcia rozpoczynamy od piosenki powitalnej na melodię *Panie Janie*. W zabawie rytmicznej Utrwalamy liczebniki i słownictwo matematyczne (większa, mniejsza, liczba parzysta, nieparzysta). Metodami aktywizującymi przygotowujemy się do opisu postaci (zastosowanie przymiotników). Opisujemy postać, korzystając z pytań i zgromadzonego słownictwa. Zgodnie z tekstem kolorujemy postacie dziewczynki i chłopca. Przypominamy rodzaj gramatyczny rzeczownika i przymiotnika. Na podstawie wiersza R. Pisarskiego *Zagadka* poznajemy wyrazy przeciwstawne znaczeniowo. Utrwalamy przeciwieństwa w zabawie. Rozmawiamy o emocjach. Pracujemy z podręcznikiem. Sami nawzajem oceniamy nasze umiejętności i wspólnie uczymy się.

NALEŻY PRZYGOTOWAĆ:

- KARTKI Z NAZWAMI OSÓB:

- KARTKI I MAZAK DO ZAPISYWANIA WYPRACOWANEGO MATERIAŁ

- TAŚMĘ MALARSKĄ

- DUŻY FORMAT PAPIERU (WIĘKSZY OD DZIECKA)
- TEKST WIERSZA ROMANA PISARSKIEGO „ZAGADKA" – DLA KAŻDEGO DZIECKA*
- LOSY Z PRZYMIOTNIKAMI DO DZIAŁANIA BIAŁY – CZARNY
- PARY WYRAZÓW PRZECIWSTAWNYCH ZNACZENIOWO DO ZABAWY PARY – ANTONIMY.

* http://bibliotekamalegoczlowieka.blogspot.com/2014/01/dzis-bedzie-gramatycznie.html

POWITANIE

„WITAJ, KASIU..." (z materiałów metodycznych Polskiego Stowarzyszenia Pedagogów i Animatorów KLANZA)

Dzieci wraz z nauczycielem siedzą w kręgu. Na melodię piosenki *Panie Janie* śpiewają piosenkę powitalną, wykonując odpowiednie gesty (po kolei witają wszystkie dzieci,wymieniając ich imiona):

WITAJ, KASIU, WITAJ, KASIU.	– klepiemy w uda
JAK SIĘ MASZ?, JAK SIĘ MASZ?	– klaszczemy
WSZYSCY SIĘ LUBIMY, WSZYSCY SIĘ LUBIMY.	– klaszczemy w dłonie sąsiadów
BĄDŹ WŚRÓD NAS, BĄDŹ WŚRÓD NAS.	– wykonujemy zapraszający gest

UTRWALANIE ODMIANY CZASOWNIKÓW PRZEZ OSOBY

Nauczyciel wykorzystuje nazwy zaimków osobowych z poprzednich zajęć, umieszczając je w widocznym miejscu.

Dzieci stoją w rozsypce.
Mówią, wskazując (po wspólnym ustaleniu gestów):
JA – na siebie,
TY, ON, ONA – na wybrane osoby,
MY – na wszystkich,
WY, ONI – na wybrane osoby.

Na koniec rytmicznie mówią słowa **TO JESTEŚMY MY!** i jednocześnie zmieniają miejsca.

Zabawa powtarza się 2–3 razy. Po utrwaleniu zaimków dzieci odmieniają kilka czasowników przez osoby.

PROGRAMOWANIE SYSTEMU JĘZYKA:
ćwiczenia używania zaimka.

DZIAŁANIA Z LICZBAMI

Dzieci odliczają od 1 do..., ustalając liczbę obecnych. Tworzą dwie grupy (dwa zbiory) – chłopców i dziewczynek; odliczając od 1 do..., ustalają liczbę jednych i drugich. Po matematycznym sprawdzeniu obecności nauczyciel zapisuje na tablicy pytania, np.:

ILE JEST DZISIAJ OSÓB W KLASIE?
ILE JEST DZIEWCZYNEK, A ILU CHŁOPCÓW?

Dzieci formułują odpowiedzi, np.: *Dzisiaj w klasie są 22 osoby, 12 dziewczynek i 10 chłopców. Nie ma dwóch osób – Kasi i Jaśka.* **Powstaje spójny tekst.**

Dzieci (także nauczyciel) zapisują na karteczkach (1/4 kartki) przyporządkowane sobie liczby. Wszyscy siadają w kręgu. W pierwszym etapie przedstawiają się – mówią swoją liczbę i liczby sąsiadów (mniejszą i większą o jeden). Rozpoczyna nauczyciel, mówiąc, np.: *Jestem liczbą 22, moje sąsiadki to 21 i 23.* **Wyliczanka**, np. *Raz, dwa, trzy, mówisz ty!*, pozwala wyznaczyć kolejną przedstawiającą się osobę. **Zabawę powtarzamy kilka razy.**

W drugim etapie dzieci mające liczby parzyste podnoszą swoje karteczki, wszyscy wymieniają liczby; potem dzieci mające liczby nieparzyste podnoszą swoje karteczki, wszyscy wymieniają liczby. Jeszcze raz chętne dzieci mogą wymienić liczby parzyste i nieparzyste. Następnie tak samo uczniowie pokazują i mówią liczby jednocyfrowe i dwucyfrowe.

W działaniu **CO WIEM O SWOJEJ LICZBIE?** chętne dzieci pokazują swoją liczbę i podają o niej jak najwięcej informacji, np.: *5 jest liczbą nieparzystą, jednocyfrową, z pierwszej dziesiątki, jest mniejsza od sześciu, jest większa od 4, jej sąsiadki to 6 i 5, odpowiada liczbie palców dłoni,* itd.

TEGO TYPU DZIAŁANIA NAUCZYCIEL PROWADZI PRZY KAŻDEJ OKAZJI, ABY UTRWALIĆ LICZEBNIKI I POJĘCIA MATEMATYCZNE, POTRZEBNE W KOMUNIKACJI.

W kolejnym etapie dzieci swobodnie chodzą ze swoimi karteczkami, licząc do, na przykład, 20, po czym jak najszybciej dobierają się parami.
W parach porównują swoje liczby, osoba z mniejszą liczbą kuca.
Nauczyciel podchodzi do kilku par i zadaje pytanie: *Dlaczego kucasz?*
Dziecko przedstawia się, mówiąc, np.: *Jestem liczbą 10 i jestem mniejsza od 15.*
Kilka przykładów nauczyciel zapisuje na tablicy.

Potem dzieci dobierają się w grupy 3-, 4- i 5-osobowe, za każdym razem stając w ciągach malejących i rosnących. Nauczyciel zapisuje układ liczb na tablicy. Dzieci przepisują przykłady do zeszytów.

PROGRAMOWANIE SYSTEMU JĘZYKA:
ćwiczenia w zasad odmiany liczebnika.

KTO TAK JAK JA?

Dzieci stoją lub siedzą na krzesełkach (jednego brakuje) w zamkniętym kręgu. Nauczyciel stoi na środku lub pomiędzy krzesłami, mówiąc, na przykład:
STOJĘ, ALE CHCIAŁBYM USIĄŚĆ NA KRZESEŁKU (STANĄĆ W KRĘGU). KTO, TAK JAK JA, JEST WYSOKI?

Osoby, które spełniają to kryterium (uważają, że są wysokie), wstają i możliwie szybko szukają nowego miejsca do siedzenia, nauczyciel także szuka dla siebie miejsca.

Osoba, która zostaje w środku koła, podaje kolejną cechę związaną z wyglądem (wzrostem, kolorem włosów), ubiorem (*Kto, tak jak ja, ma czerwone buty*), nastrojem (*Kto, tak jak ja, jest dzisiaj wesoły*).

UWAGA! Nie wolno zajmować tego samego miejsca, na którym siedziało się w poprzedniej rundzie.

PRACA Z PODRĘCZNIKIEM:
STRONA 20-21

Dzieci uzupełniają kalendarz. Oglądają puzzle. Jedne wybierają i opisują dowolną osobę, podając 2–3 informacje związane z jej wyglądem, inne odgadują, o kogo chodzi. Czytają tekst *Wśród koleżanek i kolegów* (podręcznik, s. 20). Wypisują przymiotniki i ich przeciwieństwa, np. wysoka – niska, wysoki – niski, oraz przymiotniki, do których same dopisują antonimy: długie – krótkie, piękne – brzydkie, ciemna – jasna, kręcone – proste, radosny – smutny. Zgodnie z tekstem dzieci kolorują postacie dziewczynki i chłopca (podręcznik, s. 21).

NAUCZYCIEL ZWRACA UWAGĘ NA RODZAJ GRAMATYCZNY PRZYMIOTNIKÓW (KOŃCÓWKI WYRAZÓW):
TA (dziewczynka, czapka) – szczupła, wysoka, czerwona
TEN (chłopiec) – niski, szczupły
TO (dziecko) – małe, radosne

Dzieci rysują zgodnie z tekstem (podręcznik, s. 21).

PROGRAMOWANIE SYSTEMU JĘZYKA:
zakończenie przymiotnika, zależne od rodzaju gramatycznego i liczby, dostosowywanie się rodzaju przymiotnika do rodzaju rzeczownika, antonimy.

PRZECIWIEŃSTWA

Każde dziecko ma tekst wiersza Romana Pisarskiego *Zagadka*.

NAUCZYCIEL DZIELI KLASĘ NA DWIE GRUPY:

1 - jedna ćwiczy czytanie pierwszej części każdego wersu, a druga resztę, po czym (zgodnie z przygotowaniami) wiersz zostaje odczytany głośno – jedna grupa czyta: *Był młody Janek*

2 - druga kończy: *i stary Jan*.

Teraz dzieci pracują w parach. Zadanie polega na prezentacji wybranego wersu, czyli pokazaniu wyrazów przeciwstawnych znaczeniowo gestem, głosem, rysunkiem, pozą, itd. Na koniec tekst wiersza dzieci wklejają do zeszytów; zapisują też wybrane 2–3 przykłady antonimów z rysunkami (z wiersza lub swoje).

KRÓTKI SZNUR

DŁUGI SZNUR

PRAWY BUT

LEWY BUT

BIAŁY - CZARNY

NAUCZYCIEL PRZYGOTOWUJE LOSY Z PRZYMIOTNIKAMI:
DUŻY, SMUTNY, GRUBY, ITD.

Dzieci stoją w kręgu. Wyznaczona osoba losuje, np. *duży*.
Jej zadaniem jest pokazać cechę pantomimicznie, a zadaniem klasy odgadnąć ją i pokazać jej przeciwieństwo. Na koniec dzieci tworzą dwójki i przedstawiają ustalone antonimy. Mogą je zilustrować.

PARY - ANTONIMY

Dzieci losują karty z antonimami, np. *duży, mały, smutny, wesoły*, swobodnie chodzą po sali, wymieniając się nimi. Na wcześniej umówione hasło dobierają się w pary (wyrazów przeciwstawnych znaczeniowo). Nauczyciel tak kieruje zabawą, aby w kolejnych rundach ktoś nie mógł połączyć się w parę – operuje nieparzystą liczbą kart; podczas gdy wszyscy zajęci są wymianą, jedne z obiegu wycofuje, inne wprowadza (w ten sposób za każdym razem inna karta zostaje bez pary). Właściciel takiej karty wykonuje zadanie, np. układa zdanie ze swoim wyrazem.

KILKA PRZYKŁADÓW ANTONIMÓW DZIECI ZAPISUJĄ W ZESZYTACH.

KOLEŻANKA, KOLEGA – OPIS POSTACI

Dziecko kładzie się na papierze, a nauczyciel obrysowuje je mazakiem (uwaga na ubranie).
Na paskach papieru zapisuje pytania pomocnicze (dostosowane do możliwości uczących się), np. *Jakiego jest wzrostu? Jakie ma włosy (długość i kolor)? Jak jest ubrana? Czy ma coś szczególnego? Czym się interesuje?*, i kładzie na zewnątrz konturu postaci.

Dzieci czytają pytania i zapisują na kartkach przydatne wyrazy, by móc udzielić odpowiedzi.

Po zgromadzeniu słownictwa każde dziecko wybiera i opisuje jedną osobę z klasy. Pozostali odgadują, kto to jest, i uzupełniają opis.

Następnie nad konturem postaci nauczyciel umieszcza pytania pomocnicze dotyczące emocji. Dzieci zapisują wyrazy, np. *wesoły, smutny, zły,* i kładą wewnątrz konturu postaci. Układają zdania, stosując wyrazy odpowiadające na pytania jaki? w rodzaju męskim (*Chłopiec jest smutny. Krzysio jest zdziwiony. On jest...*, itd.) i jaka? w rodzaju żeńskim (*Dziewczynka jest wesoła. Ala jest zaskoczona. Ona jest...*, itd.).

NAUCZYCIEL ZAPISUJE PRZYKŁADY NA TABLICY.

PRACA Z PODRĘCZNIKIEM:
STRONA 22-23

Na podstawie podręcznika dzieci uzupełniają niedokończone zdania:
ZŁOSZCZĘ SIĘ, GDY...
JAK SIĘ ZŁOSZCZĘ, TO...
CIESZĘ SIĘ, GDY...
JAK SIĘ CIESZĘ, TO...

Nauczyciel zapisuje przykłady na tablicy, dzieci w zeszytach (można wprowadzić inne emocje). Zadania z podręcznika (**s. 23**), także dotyczące emocji, dzieci mogą wykonać w domu.

PODSUMOWANIE DNIA

- Kto potrafi podać wyraz przeciwstawny do wyrazu, np. **BIAŁY, WYSOKI, MAŁA?**
- Kto potrafi podać przykład pary wyrazów przeciwstawnych?
- Kto potrafi wymienić słowa oznaczające emocje?
- Kto potrafi opisać postać? Chętne dzieci opisują postać z ilustracji.

Pamiętajmy, że przy podsumowaniu działań, dzieci same siebie oceniają. Chętne wypowiadają się, a przy okazji powtarzają i przypominają zagadnienie uczniom, którzy na jego utrwalenie potrzebują więcej czasu. Doceniajmy sukcesy. Chwalmy umiejętność trafnej samooceny. Pomagajmy zdobyć potrzebne umiejętności, nie skupiajmy się na błędach. Zagadnienia, z którymi dzieci mają problemy, w miarę systematycznie utrwalajmy.

ZADANIE DLA CHĘTNYCH

Zebrać informacje o szkołach w Polsce i kraju zamieszkania.

ZABAWY POWITALNE

WITAM WSZYSTKICH, A SZCZEGÓLNIE ...

Wszyscy stoją w kręgu lub w rozsypce.
Nauczyciel wita wszystkich, a szczególnie tych, którzy, np.

LUBIĄ ZAGADKI,
CZYTAJĄ KOMIKSY,
LUBIĄ BAWIĆ SIĘ W TEATR,
WIEDZĄ, CO TO JEST LEGENDA,
ZNAJĄ „LEGENDĘ O LECHU, CZECHU I RUSIE",
CHODZĄ DO ... (NAUCZYCIEL PODAJE NAZWĘ SZKOŁY).

Osoby, które uważają, że dana wersja powitania ich dotyczy, machają rękami.

Tak należy przygotować powitania, aby nikogo nie pominąć i nawiązać do tematyki działań. Po niektórych można dopytać dzieci, np. *jakie komiksy czytają?, jakie legendy znają?*

POWITANIE

„WITAJ, KASIU..." (z materiałów metodycznych Polskiego Stowarzyszenia Pedagogów i Animatorów KLANZA)

Dzieci wraz z nauczycielem siedzą w kręgu. Na melodię piosenki *Panie Janie* śpiewają piosenkę powitalną, wykonując odpowiednie gesty (po kolei witają wszystkie dzieci,wymieniając ich imiona):

WITAJ, KASIU, **WITAJ, KASIU.**	– klepiemy w uda
JAK SIĘ MASZ?, **JAK SIĘ MASZ?**	– klaszczemy
WSZYSCY SIĘ LUBIMY, **WSZYSCY SIĘ LUBIMY.**	– klaszczemy w dłonie sąsiadów
BĄDŹ WŚRÓD NAS, **BĄDŹ WŚRÓD NAS.**	– wykonujemy zapraszający gest

ZABAWY JĘZYKOWE

UTRWALANIE ODMIANY CZASOWNIKÓW PRZEZ OSOBY

Nauczyciel wykorzystuje nazwy zaimków osobowych z poprzednich zajęć, umieszczając je w widocznym miejscu.

Dzieci stoją w rozsypce.
Mówią, wskazując (po wspólnym ustaleniu gestów):
JA – na siebie,
TY, ON, ONA – na wybrane osoby,
MY – na wszystkich,
WY, ONI – na wybrane osoby.

Na koniec rytmicznie mówią słowa **TO JESTEŚMY MY!** i jednocześnie zmieniają miejsca.

Zabawa powtarza się 2–3 razy. Po utrwaleniu zaimków dzieci odmieniają kilka czasowników przez osoby.

PROGRAMOWANIE SYSTEMU JĘZYKA:
ćwiczenia używania zaimka.

AKTYWNE ĆWICZNIA GRAMATYCZNE

DZIAŁANIA Z LICZBAMI

Dzieci odliczają od 1 do..., ustalając liczbę obecnych. Tworzą dwie grupy (dwa zbiory) – chłopców i dziewczynek; odliczając od 1 do..., ustalają liczbę jednych i drugich. Po matematycznym sprawdzeniu obecności nauczyciel zapisuje na tablicy pytania, np.:

ILE JEST DZISIAJ OSÓB W KLASIE?
ILE JEST DZIEWCZYNEK, A ILU CHŁOPCÓW?

Dzieci formułują odpowiedzi, np.: *Dzisiaj w klasie są 22 osoby, 12 dziewczynek i 10 chłopców. Nie ma dwóch osób – Kasi i Jaśka.* **Powstaje spójny tekst.**

Dzieci (także nauczyciel) zapisują na karteczkach (1/4 kartki) przyporządkowane sobie liczby. Wszyscy siadają w kręgu. W pierwszym etapie przedstawiają się – mówią swoją liczbę i liczby sąsiadów (mniejszą i większą o jeden). Rozpoczyna nauczyciel, mówiąc, np.: *Jestem liczbą 22, moje sąsiadki to 21 i 23.* **Wyliczanka**, np. *Raz, dwa, trzy, mówisz ty!*, pozwala wyznaczyć kolejną przedstawiającą się osobę. **Zabawę powtarzamy kilka razy.**

W drugim etapie dzieci mające liczby parzyste podnoszą swoje karteczki, wszyscy wymieniają liczby; potem dzieci mające liczby nieparzyste podnoszą swoje karteczki, wszyscy wymieniają liczby. Jeszcze raz chętne dzieci mogą wymienić liczby parzyste i nieparzyste. Następnie tak samo uczniowie pokazują i mówią liczby jednocyfrowe i dwucyfrowe.

W działaniu **CO WIEM O SWOJEJ LICZBIE?** chętne dzieci pokazują swoją liczbę i podają o niej jak najwięcej informacji, np.: *5 jest liczbą nieparzystą, jednocyfrową, z pierwszej dziesiątki, jest mniejsza od sześciu, jest większa od 4, jej sąsiadki to 6 i 5, odpowiada liczbie palców dłoni,* itd.

TEGO TYPU DZIAŁANIA NAUCZYCIEL PROWADZI PRZY KAŻDEJ OKAZJI, ABY UTRWALIĆ LICZEBNIKI I POJĘCIA MATEMATYCZNE, POTRZEBNE W KOMUNIKACJI.

W kolejnym etapie dzieci swobodnie chodzą ze swoimi karteczkami, licząc do, na przykład, 20, po czym jak najszybciej dobierają się parami.
W parach porównują swoje liczby, osoba z mniejszą liczbą kuca.
Nauczyciel podchodzi do kilku par i zadaje pytanie: *Dlaczego kucasz?*
Dziecko przedstawia się, mówiąc, np.: *Jestem liczbą 10 i jestem mniejsza od 15.*
Kilka przykładów nauczyciel zapisuje na tablicy.

Potem dzieci dobierają się w grupy 3-, 4- i 5-osobowe, za każdym razem stając w ciągach malejących i rosnących. Nauczyciel zapisuje układ liczb na tablicy. Dzieci przepisują przykłady do zeszytów.

PROGRAMOWANIE SYSTEMU JĘZYKA:
ćwiczenia w zasad odmiany liczebnika.

WŚRÓD KOLEŻANEK I KOLEGÓW

Do naszej szkoły chodzą różne dzieci.

W mojej klasie jest wysoka Zuzia i niska Kasia. W trzeciej klasie jest bardzo wysoki Nikodem i niski Bartek. W pierwszej klasie jest Ola, która jeździ na wózku i pomagamy jej przejeżdżać do drugiego budynku. Do drugiej klasy chodzi Lusia, która ma długie, rude włosy i Filip, który ma okulary. Monika ma ciemną karnację i piękne, kręcone włosy, a Nina ma mnóstwo piegów i zawsze radosny uśmiech na twarzy.

AKTYWNA PRACA Z TEKSTEM

KTO TAK JAK JA?

Dzieci stoją lub siedzą na krzesełkach (jednego brakuje) w zamkniętym kręgu. Nauczyciel stoi na środku lub pomiędzy krzesłami, mówiąc, na przykład:
STOJĘ, ALE CHCIAŁBYM USIĄŚĆ NA KRZESEŁKU (STANĄĆ W KRĘGU). KTO, TAK JAK JA, JEST WYSOKI?

Osoby, które spełniają to kryterium (uważają, że są wysokie), wstają i możliwie szybko szukają nowego miejsca do siedzenia, nauczyciel także szuka dla siebie miejsca.

Osoba, która zostaje w środku koła, podaje kolejną cechę związaną z wyglądem (wzrostem, kolorem włosów), ubiorem (*Kto, tak jak ja, ma czerwone buty*), nastrojem (*Kto, tak jak ja, jest dzisiaj wesoły*).

UWAGA! Nie wolno zajmować tego samego miejsca, na którym siedziało się w poprzedniej rundzie.

PRACA Z PODRĘCZNIKIEM:
STRONA 20-21

Dzieci uzupełniają kalendarz. Oglądają puzzle. Jedne wybierają i opisują dowolną osobę, podając 2–3 informacje związane z jej wyglądem, inne odgadują, o kogo chodzi. Czytają tekst *Wśród koleżanek i kolegów* (podręcznik, s. 20). Wypisują przymiotniki i ich przeciwieństwa, np. wysoka – niska, wysoki – niski, oraz przymiotniki, do których same dopisują antonimy: długie – krótkie, piękne – brzydkie, ciemna – jasna, kręcone – proste, radosny – smutny. Zgodnie z tekstem dzieci kolorują postacie dziewczynki i chłopca (podręcznik, s. 21).

NAUCZYCIEL ZWRACA UWAGĘ NA RODZAJ GRAMATYCZNY PRZYMIOTNIKÓW (KOŃCÓWKI WYRAZÓW):
TA (dziewczynka, czapka) – szczupła, wysoka, czerwona
TEN (chłopiec) – niski, szczupły
TO (dziecko) – małe, radosne

Dzieci rysują zgodnie z tekstem (podręcznik, s. 21).

PROGRAMOWANIE SYSTEMU JĘZYKA:
zakończenie przymiotnika, zależne od rodzaju gramatycznego i liczby, dostosowywanie się rodzaju przymiotnika do rodzaju rzeczownika, antonimy.

Narysuj
na podstawie poniższego tekstu.

Marysia jest bardzo szczupła i wysoka. Ma długie, jasne włosy, niebieskie oczy i okulary. Franek jest niski i szczupły. Ma ciemne, krótkie włosy, wesoły uśmiech i lubi nosić czerwoną czapkę.

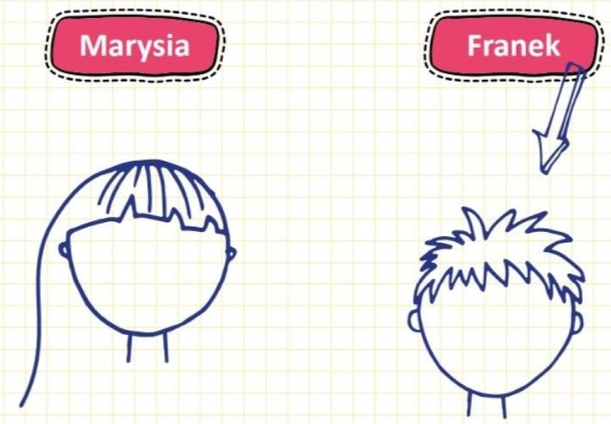

PRZECIWIEŃSTWA

Każde dziecko ma tekst wiersza Romana Pisarskiego *Zagadka*.

NAUCZYCIEL DZIELI KLASĘ NA DWIE GRUPY:

1. - jedna ćwiczy czytanie pierwszej części każdego wersu, a druga resztę, po czym (zgodnie z przygotowaniami) wiersz zostaje odczytany głośno – jedna grupa czyta: *Był młody Janek*
2. - druga kończy: *i stary Jan*.

Teraz dzieci pracują w parach. Zadanie polega na prezentacji wybranego wersu, czyli pokazaniu wyrazów przeciwstawnych znaczeniowo gestem, głosem, rysunkiem, pozą, itd. Na koniec tekst wiersza dzieci wklejają do zeszytów; zapisują też wybrane 2–3 przykłady antonimów z rysunkami (z wiersza lub swoje).

KRÓTKI SZNUR

DŁUGI SZNUR

PRAWY BUT

LEWY BUT

AKTYWNE CZYTANIE

ZAGADKA

Był młody Janek i stary Jan,
był pełny kubek i pusty dzban,
był biały dzionek i czarna noc,
był gładki obrus i szorstki koc,
był krótki sznurek i długi sznur,
był mały murek i wielki mur,
był prosty nosek i krzywy nos ...

Roman Pisarski

BIAŁY - CZARNY

NAUCZYCIEL PRZYGOTOWUJE LOSY Z PRZYMIOTNIKAMI:
DUŻY, SMUTNY, GRUBY, ITD.

Dzieci stoją w kręgu. Wyznaczona osoba losuje, np. *duży*.
Jej zadaniem jest pokazać cechę pantomimicznie, a zadaniem klasy odgadnąć ją i pokazać jej przeciwieństwo. Na koniec dzieci tworzą dwójki i przedstawiają ustalone antonimy. Mogą je zilustrować.

PARY - ANTONIMY

Dzieci losują karty z antonimami, np. *duży, mały, smutny, wesoły*, swobodnie chodzą po sali, wymieniając się nimi. Na wcześniej umówione hasło dobierają się w pary (wyrazów przeciwstawnych znaczeniowo). Nauczyciel tak kieruje zabawą, aby w kolejnych rundach ktoś nie mógł połączyć się w parę – operuje nieparzystą liczbą kart; podczas gdy wszyscy zajęci są wymianą, jedne z obiegu wycofuje, inne wprowadza (w ten sposób za każdym razem inna karta zostaje bez pary). Właściciel takiej karty wykonuje zadanie, np. układa zdanie ze swoim wyrazem.

KILKA PRZYKŁADÓW ANTONIMÓW DZIECI ZAPISUJĄ W ZESZYTACH.

KOLEŻANKA, KOLEGA – OPIS POSTACI

Dziecko kładzie się na papierze, a nauczyciel obrysowuje je mazakiem (uwaga na ubranie). Na paskach papieru zapisuje pytania pomocnicze (dostosowane do możliwości uczących się), np. *Jakiego jest wzrostu? Jakie ma włosy (długość i kolor)? Jak jest ubrana? Czy ma coś szczególnego? Czym się interesuje?*, i kładzie na zewnątrz konturu postaci.

Dzieci czytają pytania i zapisują na kartkach przydatne wyrazy, by móc udzielić odpowiedzi.

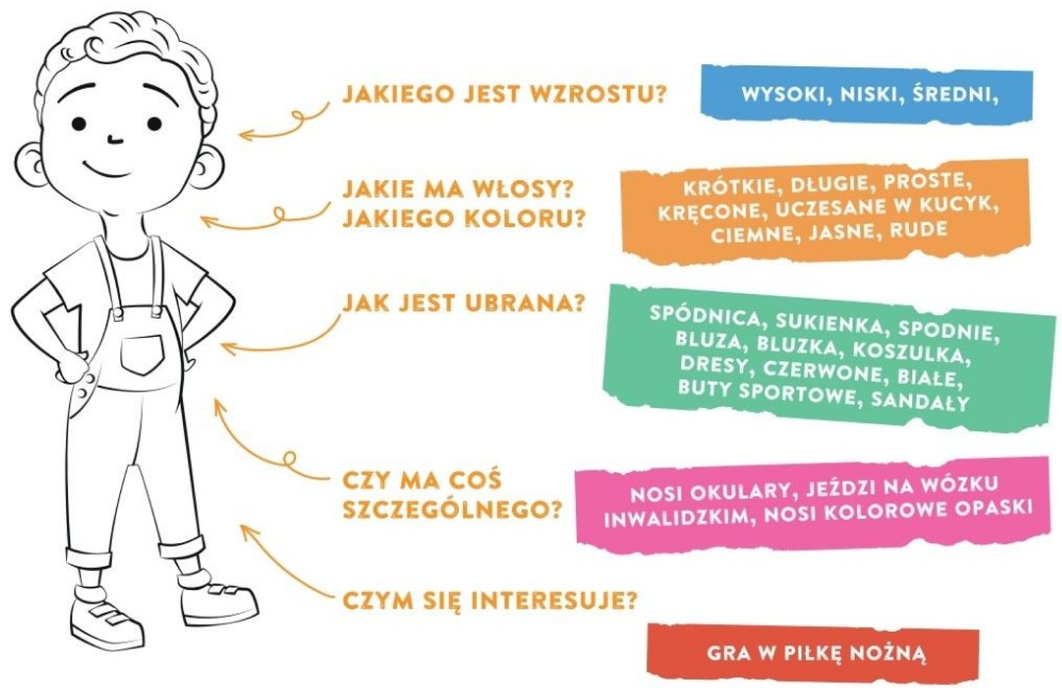

Fryderyk Chopin

„Rodem Warszawianin, sercem Polak, a talentem świata obywatel."

Polski pianista, jeden z najsłynniejszych kompozytorów na świecie. Nawet gdy nie mieszkał w Polsce, w swojej twórczości inspirował się polską muzyką ludową.

Mikołaj Kopernik

„Wstrzymał słońce, ruszył ziemię polskie go wydało plemię."

Polski astronom, którego odkrycie było rewolucją naukową i przełomem dla całego świata.

Maria Skłodowska-Curie

„Trzeba mieć wytrwałość i wiarę w siebie."

Podwójna laureatka Nagrody Nobla z fizyki i chemii. Wyjechała z Polski do Francji, aby uczyć się i studiować.

Robert Lewandowski

„Pięć goli w dziewięć minut!"

Najsłynniejszy polski piłkarz, najlepszy napastnik w naszej historii. Strzelał gole Lecha, Borussii i Bayernu. Kapitan reprezentacji Polski.

1. **Czym inspirował się w swej twórczości Fryderyk Chopin?**
2. **Kto „wstrzymał słońce, a ruszył ziemię"?**
3. **Jakie nagrody otrzymała Maria Skłodowska-Curie?**
4. **Ile najwięcej goli strzelił Lewandowski w 9 minut?**

SŁAWNI POLACY – ZABAWA NA HASŁO

Sławnym Polakom przypisane zostają charakterystyczne czynności –

GRA NA FORTEPIANIE,
GRA W PIŁKĘ (BIEGANIE PO BOISKU LUB STRZELANIE BRAMKI),
OBSERWOWANIE GWIAZD,
BADANIA (PATRZENIE PRZEZ MIKROSKOP).

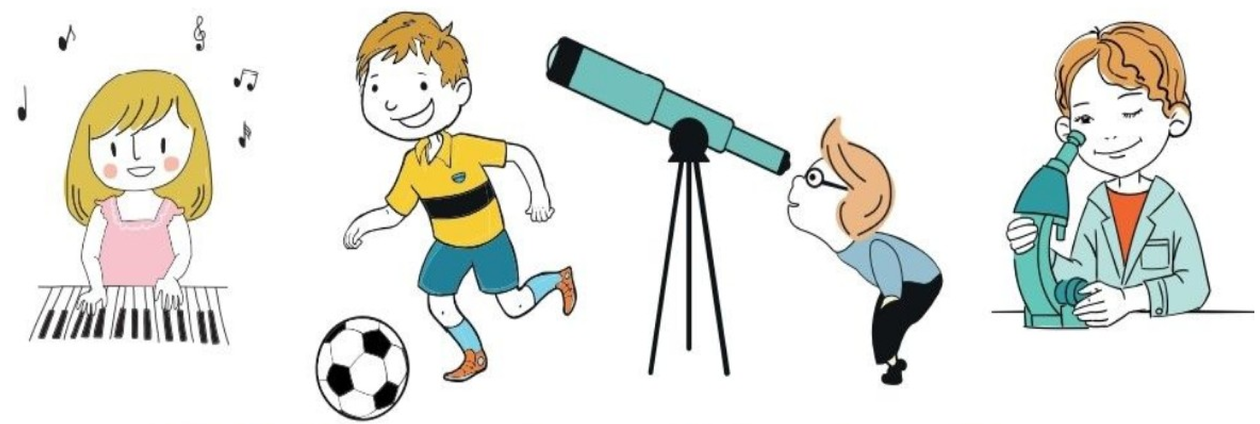

Jeżeli któreś dziecko przygotowało prezentację o innym sławnym Polaku, to można do zabawy dodać nazwisko i ustaloną czynność.

Dzieci stoją w kręgu. Gdy nauczyciel wystukuje rytm, swobodnie poruszają się, gdy wykrzykuje imię i nazwisko postaci (dobrze jest się wesprzeć portretem lub kartką z imieniem i nazwiskiem), wykonują charakterystyczną dla niej czynność. W tym czasie nauczyciel może o niej opowiadać.

listopad 3

ZNANI POLACY

Wywiad z Mikołajem Kopernikiem:

– Panie Mikołaju, gdzie spadają gwiazdy?

– Spadające gwiazdy to rozgrzane meteory, które rozbłyskują światłem, przelatując nad ziemią. One spalają się w atmosferze i opadają na ziemię w formie pyłu.

– Czy spadające gwiazdy spełniają życzenia?

– To zależy od tego, jak mocno w to wierzysz.

– Jak udało się Panu zatrzymać Słońce?

– Przeprowadzałem bardzo dużo badań czyli obserwacji nieba i wszystko zapisywałem. Robiłem mnóstwo obliczeń, dzięki którym zauważyłem, że to nie słońce krąży wokół ziemi, ale jest na odwrót.

– Która z gwiazd jest pana ulubioną?

– Gwiazda Polarna, bo ma piękną nazwę.

– Czy lubi pan pierniki toruńskie?

– Uwielbiam! Polecam pojechać do Torunia do planetarium, potem obejrzeć mój dom, a wycieczkę zakończyć wizytą w Muzeum Piernika.

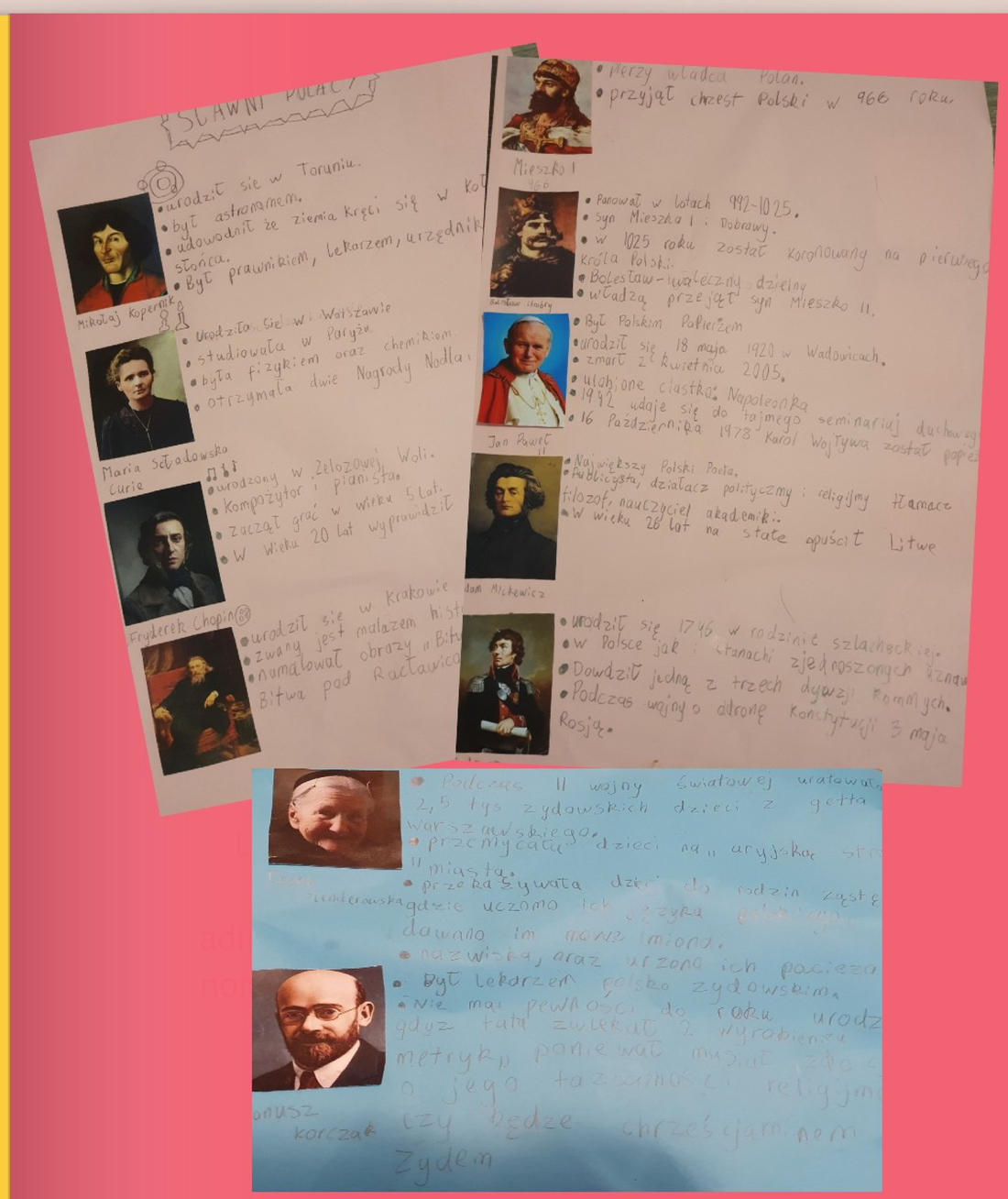

listopad 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30

Wykreśl wyraz „gwiazda”

i wypisz nazwy planet Układu Słonecznego.

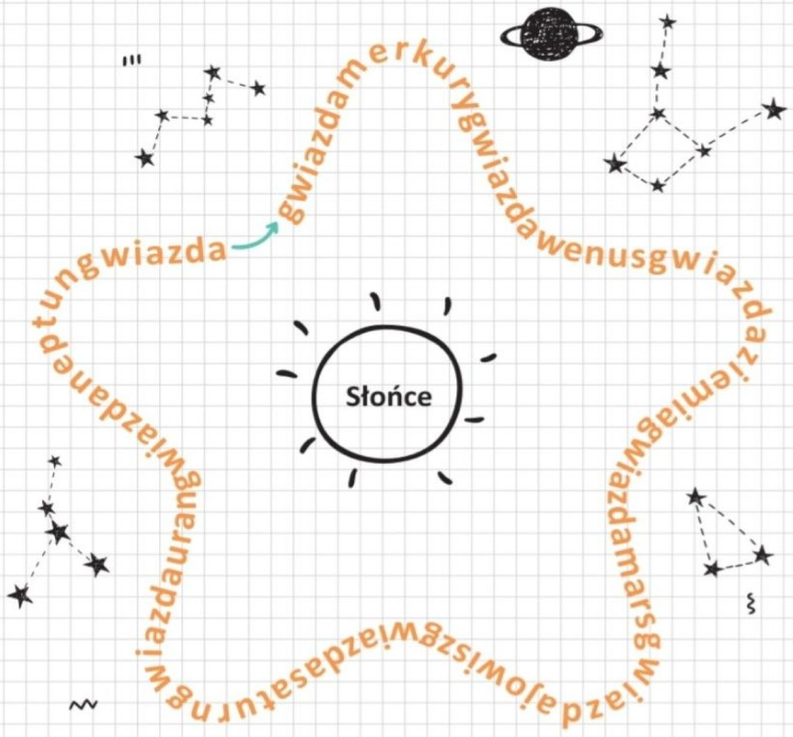

1. .....
2. .....
3. .....
4. .....
5. .....
6. .....
7. .....
8. .....

Sobota, (listopada) 20 ( ) rok

Wymyśl

własny wynalazek, jaki może odmienić świat i ułatwić życie.
Narysuj i opisz jego zastosowanie.

Podążaj za marzeniami, one pokażą Ci drogę.

PUDEŁKO ORTOGRAFICZNE

Podręczniki z ćwiczeniami

- Przedszkole (dzieci 4–5 lat)
- Klasa 0 (dzieci 5–6 lat) W PRZYGOTOWANIU!
- Klasa 1 – poziom 1
- Klasa 1 – poziom 2
- Klasa 2
- Klasa 3

SEN
GRUPA EDUKACYJNA

WOW!

DLA KAŻDEGO NAUCZYCIELA

NOWA OFERTA

PRZY ZAKUPIE

Inspiratora

PODRĘCZNIKI

- 50%

1, 2, 3... START!

pierwsze poniedziałki i wtorki każdego miesiąca

6.09.2021 r.

7.09.2021 r.

ZAPRASZAMY!

SEN GRUPA EDUKACYJNA

Globalny Ośrodek Dydaktyczny

Fabryka Inspiracji

DZIĘKUJEMY!

www.edukacjasen.pl